

GAZETA TRANSILVANIEI

On. Biblioteca Universității
2317 (2 exempl.)
SIBIU

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
DINAND Nr. 12 Tf. 1513
300 Autorități și Societăți lei 60
după tarif

Nr. 12 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 8. II. 71/942

Sâmbătă 12 Februarie 1944

Anul 107

Istoria Românilor

de V. Branisce

Cerem iertare cititorilor pentru întârzierea comentariilor noastre. A trecut mai bine de o lună de când d-l Béla Köpeczi a făcut în ziua „Pester Lloyd” o foarte amplă dare de seamă a Istoriei Românilor, tipărită de d-nii Ladislau Galdi și Ladislau Makkai și tradusă și în limba germană.

D-l Köpeczy ține să ne spună că popoarele din Sud-Estul Europei vor putea să ajungă la o bună înțelegere numai dacă își cunosc în mod reciproc istoria și limba.

Poporul maghiar — un popor eminent cultural — a ținut să implinească acest gol, și dintr'un spirit altruist și dezinteresat s'a străduit să lămurească încălcata istorie a poporului român, obținând prin menționata lucrare cea dintâi sinteză a istoriei Românilor, natural, elaborată din punct de vedere maghiar și utilizând datele cercetărilor maghiare.

Cam așa se exprimă autorul amintitei recenzii.

Recunoscători pentru bunele intenții care stau la baza acestui studiu — căci ce ne-ar putea fi mai scump decât o armonioasă colaborare cu națiunile învecinate, colaborare pe care noi ne-o închipuim în genul acelor ideale soboruri din fabule, unde leul, măgarul, oala și lupul conviețuiesc în chip pașnic și pun țara la cale, călăuziți de cele mai nevinovate instincte? — vom încerca să spicim câteva idei fundamentale din falmoasa Istorie a Românilor.

Inversând teoria d-lui Köpeczi, ne vom strădui să descifrăm concluziile din această lucrare, mutatis mutandis, nu pentru a ne cunoaște în vederea unei înțelegeri, ci pentru a înțelege în vederea unei cunoașteri. Cercetând în această lumină „Istoria Românilor” vom descoperi lucruri interesante care scot la iveală mentalitatea dominantă a poporului maghiar.

În primul rând vom găsi tratată cu lux de amănunte teoria originii balcanice a poporului român, contestarea continuității noastre în Dacia și târziile așezare în locurile unde și frunza și apa și muntele ne atestă originea ce se pierde în negura vremurilor.

Când cercetezi hărțile noastre lingvistice și vezi în chip plastic zonele cuvintelor de origine latină, care se suprapun zonelor mai intense de colonizare înțelegi anumite lucruri pe care anumite capete nu pot sau nu vor să le înțeleagă. Dar asupra lor vom mai reveni.

FAȚĂ STRĂINĂ

de
Ion Bozdog

Un vechiu prieten, care a trecut zilele acestea prin Cluj, nu se poate reculege din depresiunea sufletească ce i-a cauzat-o fața străină a orașelor văzute și mai ales al leagănelui copilăriei, care chiar sub greaua stăpânire de atunci avea inimă și svâcniri românești, azi fiind un mormânt ferecat al celor mai sfinte năzuințe și realizări românești.

„În cei câțiva pași făcuți pe jos până la pichetul nostru, sub ochiul bănuitor și vârful de baionetă al grănicerului cu pană de cocoș, simțeam că port în spate tot calvarul de acum al neamului meu de moși și umilința tuturor izgoniților din moșia strămoșească.”

Incolo, ca pretutindeni, masă neîntreruptă de sânge, graiu și obidă românească. Așa a fost, așa este și așa va fi cât timp văile și munții zămisirii noastre vor dăinui, căci în ei și prin ei trăim de mii de ani și stăpânim glia de atâteaori vitregită și ciungărită sub picioarele noastre.

Fața străină, a orașelor mai ales, este rolul unei chinuitoare munci de strivire a elementului de baștină prin cei care și-au făcut program de stat din înstrăinarea orașelor prin colonizări.

Fața de planurile Institutului Social Ungar prezentate de Dr. Ajtai și Beksics G. înainte cu 60 de ani, scria odinioară I. Rusu Șirianu: „planul urmărit prin co-

lonizări este să atace complexele mari și să spargă masa compactă românească”. (Români din Statul Ungar. pg. 184).

Ei n'au făcut niciun secret din aceste planuri, căci: „Secretul hegemoniei Ungurimei în Ardeal asupra Valahiei mult mai numeroase, zace — pe lângă superioritatea culturală — în orașe”, (Sebess D. Memoriu despre colonizările din părțile ardelen. pg. 43)

Iar săcuil Sziggyártó spune că: elementul românesc atât de redus la orașe dă întregului Ardeal aspect unguresc. — Atunci și de atunci a început mai tare colonizarea orașelor și târgușoarelor prevăzute în plan la pag. 47: Abrud, Alba-Iulia, Aiud, Ocnele Mureșului, Simeria, Livezeni, Lupșani, Petrița, Hațeg, Vulcan, Orăștie, Deva, Pașcu, Hunedoara, Dumbrăveni, Huedin, Cluj, Reghin, Tg. Mureș, Dej, Gherla, Luduș, Turda și Vințul de Sus.

În altă etapă urma Făgărașul, Sibiu și Brașovul.

Cât de redus era numărul Ungurilor în Brașov și județ ne-o dovedește raportul confidențial din 3. II. 1894 al Prefectului către Min. de Interne: „Această mare chestiune se poate rezolva numai dacă se vor vinde Ciangăilor pământuri. Prin aceasta Ciangăii, care singuri reprezintă Ungurimea în județ”... (No. 10/Res), și din rapor-

Continuare în pagina 4-a

Vedeți-vă de treabă, săteni!

de
Ion Colan

Scriem noi și pentru domni și se întâmplă uneori ca vorbele să ni se așeze potrivit gândurilor ce ne frământă, să fie pricepute, să nu se caute dincolo de cuprinsul lor intenții pe care nu le-am avut. Dar de câte ori ne adresăm lumii cărturărești, ni se întâmplă să găsim câte unul despre care se poate spune că „are minte multă, dar nu toată e bună”.

De aceea, în clipe când sufletul ți-e pus în cumpănă din pricina prea marelui deșteptăciuni a celor ce văd lucrurile prin ochelarii tuturor, numai cu ochii lor nu, simți nevoia să schimbi o vorbă-două cu cinstitul nostru sat, așezat mai la marginea tuturor svonurilor, să primești dela el acel suflu al încrederii fără margini în puterile neamului tău, să te împărtășești și să-i împărtășești toată credința rămasă nesdruncinată, că vom birui.

Fiindcă dacă țara va învinge — și nu se poate decât așa — apoi primul element al victoriei va fi chiar cumințenia legată de pământ a țaranului nostru.

Iată pentru ce, ori de câte ori croncâne corbii spaimii prin vâzduhul românesc, ori de câte ori ni se așează pe acoperișuri de case cucuvaiele prevestitoare a rău, sufletul ne pleacă în satul copilăriei și se reîntoarce mai tare decât fusese, cu credința mai puternică

— Continuare în pag. 4-a —

In temniță

Bătrânului dascăl Gh. Fărbat, zis dascălul negru, dus de unghi, după luptele dela Porumbacu, în temniță la Cluj, unde a stat 1 an și 6 luni. Azi octogenarul luptător trăiește ultimii ani în casa și sub bradul sădit în Ucea de Sus.

Sădit de negrul dascăl dela Ucea,
Frumosul brad se'nalță tot mai jalnic;
Bătrânul-i tot mai gârbov, tot mai jalnic,
Căci au trecut cincizeci de ani de-atuncea.

Din colț de uliță și casă veche
Privind cum bradu'n viscol se hîrjoană,
De-a lui furtuni de temnița clujană
Aude iar că-i sună la ureche:

— Ce reci mai sunt chiar razele de soare,
Îngheț de frig, ulmit de răsturnare:
Eu liber sunt, iar Cluju-i la nchisoare!

Tu fiu sădit dă cetinel cântare:
In temniță mai bine fiecare
De cât un Cluj pe hărțile

St. P. Iosipescu

„GAZETA TRANSILVANIEI”

„Craiu Ielelor” la Români
— Epilog —

de Ion Gherghel

După ce am trecut în revistă cele 14 probe de traducere în limba noastră după această celebră baladă a lui Goethe, mi-a sosit din Capitală o scrisoare dela d-l N. Secăreanu, prim-bas al Operei Române.

Mare bucurie mi-au procurat rândurile d-lui Secăreanu, fiindcă ele constituie o vie dovadă, că mai există și printre Români oameni — înafară de specialiști — pe care îi pasionează astfel de probleme de literatură comparată.

De multe ori am făcut apel la publicul cititor să-mi semnaleze încă vreo probă, ce mi-a rămas necunoscută, din cutare sau cutare baladă, cântec sau poemă. Prin vreo broșură veche, prin calendare și almanahuri aruncate prin colțuri de poduri, prin vreo revistă veche din provincie — tipărituri care, din capriciul împrejurărilor n'au ajuns la marile biblioteci — s'ar putea afla lucruri de mare interes pentru problema ce o urmăresc de două decenii.

INSTANTANE

Cafea veritabilă

Astăzi, când tot al dollea om oftează după o ceașcă de cafea neagră, veritabilă, înțeles fără proprietățile de căpetenie extrase, se pune întrebarea dacă această buruiună cubană, pe care ni-riunul din sutele de surogate nu o pot înlocui, este de fapt folositoare sau mai mult dăunează sănătății oamenilor.

O doamnă mi se pângea deunăzi, înghițind în silă într-o societate conținutul unei cești de cafea incop sau unica, că se simte prost de multă vreme și numai un pic de cafea bună l-ar ajuta, cafea veritabilă, luată ca medicament. Nu știam la ce farmacie s'o îndrumez. Și iarăși, fără rețetă, întrebare dacă ar fi primit de undeva.

Unii taxează cafeaua ca cea mai periculoasă otrăvă. Ucigătoare de nervi etc. Povestea cu caprele care pascând au dat peste un tufiș de cafea și după ce mânăcară păstăile de pe ramuri au început aprig să se bată, rămâne tot poveste. Mai puternic decât toți o desminte Ahmed Ismail — așa parcă l-a chemat pe Matusalemul turc care a trăit 153 de ani și-a consumat zilnic 10—15 cești de cafea.

Un mare om al timpului său, doctorul Tissot, care s'a bucurat de faimă celuilui mai prețuit medic, cred că spunând adevărul când zice: Cafeaua consumată rar are darul să mărească activitatea stomacului, limpezește mințile și chiar îndepărtează durerile de cap, care provin din digestia neregulată. Cafeaua în măsură mică după mărturisirea oamenilor de știință — deschide drumul idelilor și ascute gândirea. La tot cazul, după asigurarea mai multor medici din veacurile trecute, o ceașcă de cafea, din timp în timp luată, este pentru oamenii cugetători un stimulent mai bun decât era odinioară un pahar de vin vechiu.

Păreră a lui Tissot au adoptat-o pe vremuri mulți, chiar și n timpurile mai noi scriitorii de seamă când se așezau la masă și începeau să scrie operele lor, nu uitau să pună în nemijlocită apropiere de călmară și ceașca cu cafea, pe care în goana în care se succedau ideile și n înfrigurarea ce încopcia frază lângă frază, o umpleau mereu și mereu, turnând în neștiire lichidul negru, miraculos, fără să mai țină seamă de prescripțiile doctorului Tissot.

Unul care a întrecut de tot măsura semnându-și singur prin aceasta sentința de moarte, a fost marele filosof și scriitor francez Voltaire. El se servea de această băutură, de acest nectar în mod regulat, ca de un mijloc ce-i putea în mișcare mecanismul creierului ajutându-se să se ridice la cel mai înalt grad puterile lui de cugetare. Treptat, treptat vasul în care se fierbea acest medicament, lichidul acesta ajuns să fie otrăvă, vasul sau ibricul cum îl numim noi lua tot mai mari dimensiuni. În anul 1778, anul morții lui Voltaire, când acesta, la Paris, lucra febril făcând ultimele îndreptări tragediei sale „Irene”, ajunsese să consume în timpul lucrului nu mai puțin de cincizeci de cești cu cafea la zi. Aceasta

Iată și textul scrisorii d-lui solist N. Secăreanu:

Cu referire la studiul „Craiu Ielelor” la Români publicat de Dvs., îmi permit să vă semnalez încă o traducere a acestei balade. Ea a fost făcută de un amic al meu d-l Leonida Lascu pentru a putea fi cântată în românește pe muzica celebrului compozitor Fr. Schubert, care a compus muzica pe textul original al lui Goethe.

Cred că și Dvs., veți găsi remarcabilă această traducere, care, fără să se inspire dela niciuna din traduceri cunoscute, a redat, de multe ori aproape textual, versurile germane în exact același număr de silabe, cu exact același ritm în rime bogate și respectând — ceea ce este extrem de dificil și n'a fost cazul la celelalte traduceri care n'au fost destinate muzicii — accentul tonic al versului original.

Pe cât de laborioasă este în mod necesar o asemenea traducere, veți observa că versul e curgător și textul sim-

Spicuiți

din dicționarul geșellor noastre de limbă

LXVII

O altă regulă elementară, cu care nu se pot familiariza foarte mulți „condeieri” pripășiți printre colaboratorii dacă nu chiar redactorii unor zăre, e cea privitoare la acordul predicatului cu subiectul. Sunt cei care, obicinuți cu dezacordul acestora din argot-ul mahlalei („Măslinile e foarte scumpe azi”) nu se cred obligați să mai răsfoască vreă gramatică, dacă țin cu tot dinadinsul să fie interpreții gândurilor, sentimentelor și vrerilor celor în mijlocul cărora viețuesc și dacă sunt cumva lipsiți de spiritul de observație a felului de-a vorbi și scrie al celor cu mai mult respect de patrimoniul comun al limbii naționale. E aroganța semidoc-tismului pe care n'o sperie nici teama de ridicol, nici rușinea în fața evidențierii ignoranței sale crase.

Dar iarăși ne întoarcem și spunem: vina nu e a acestora, ci a celor care prin girul lor le dau puțința să-și pună în circulație capitalul de ignoranță.

Deși această meteahnă din scrisul multor mânuitor de condeiu e arhicunoscută, fiind adeseori relevată și ironizată, nu e de prisos să se revină mereu asupra ei cu cât de multe dovezi că ea persistă încă cu încăpăținare câștigând, nu pierzând din adevărate.

Să dăm deci cuvântul celor care, văzându-și produsul creierului vecinic de invenția lui Gutenberg, se cred și „maestri”, în ale scrisului, ai celor care se îndeletnicesc cu alte unelte decât cea a condeului.

„Suferă atâția ofțeri...” (pg. 4, col. 5.)

„Vecinii Dv. care vă întinde mâ-nile...” (pg. 4, col. 7.)

„Rudele defunctului susține că...” (pg. 4, col. 1.)

„Ziarele din Varșovia scrie...” (pg. 3, col. 6.)

Toate în Cv. dela 29 Aug. 1927.

„Cine știe unde le va putezi oasele!” (Cv. 1928, 11 Iul. p. 1, c. 7.)

„Că liberalii va fi înțelegând necesitatea voturilor numeroase ale fără-nimii, și va fi având dorința să se sprîjne pe ea, nu e de mirare”. (Cv. 19 I 1929, p. 1, c. 5.)

„Principiul lor pot onora pe autor.” (Cv. 5 III 1929, p. 1 c. 2.)

„Cadrele profesorilor va fi selecționate” (Cv. 5 V 1929 p. 2, c. 3.)

„Cele ce a urmat” (De două ori, în două șire consecutive) (Cv. 10 XI 1929 p. 1, c. 1.)

„Toți oamenii aceștia aștepta o prosperitate... pe care nu o putea vedea” (Cv. 21 XII p. 1, c. 4.)

„Cântăreții bisericăști face parte

i-a fost fatal. Tot sângele începu să-i clocotească, ochii lui erau învâpâiați, ardea în tot corpul și pentru ca să-și potolească valurile fierbinți ce-i curgeau prin vine amenințându-le să plesnească, Voltaire recurse la altă otrăvă, și mai

puternică, la opiu. Cîra de opiu avu apoi ca rezultat o paraliză care închise categoric și pentru totdeauna formidabilul manuscris al marelui scriitor francez.

„Copile drag, nu vrei să vii? La mine-acasă am jucării, Flori minunate pe mal vor fi, Mama mea țî-o da străie aurii” —

O tată, o tată, tu n'ai auzit
Ce craiu ielelor mi-a tot șoptit? —
Copile, nu e nimeni cu noi;
Foșnește vântul în veștede foi. —

„La noi să vii, scump copil n'ai vrea?
Ale mele fete te-or desmierda;
Ele'n hora nopții în frunte vor sta.
Cu tine-or petrece și te-or desfăta.”

O tată, o tată, cum nu le vezi tu,
Pe-a sale fiice colo'n pustiu? —
Nu, dragi copii — eu vād lămurit,
Cu brazii căruntu tu le-ai semuit. —

„Mi-ești foarte drag, îmi place făptura ta;
De nu vii de voe cu sila te-oi lua!” —
O tată, o tată, spre mine-a venit,
Crunt craiu ielelor m'a lovit! —

Se'nfoară tată, da bici calului
Copilul geme în brațele lui;

— Copilul meu, e-un pălc de nori,

—

—

—

—

Gazetarul adevărat

Am participat și eu la congresul presei ardelenale dela Sibiu din 29—30 Ianuarie, nu pentru că așa avea pretenția că modesta mea colaborare onorifică la „Gazeta Transilvaniei” îmi dea și mie titlul de publicist sau ziarist, ci din cauza unor chestiuni familiale, rămase după urma unui frateubit, care m'au dus și pe mine aci în orșul reședință al mitropolitului Nicolae și al rectorului Dr. Hațeganu.

I. P. S. Nicolae spunea la acest congres, cu preț glui pe care-l are: „Un neam nu trăiește din renunțări, ci din afirmarea bărbătească a drepturilor ce i se cuvin.

Iară d-l rector afirma: „Cuvântul și scrisul de origine dumnezeiască și nu e permis să se uzeze de ele decât în scop de zidire sufletească.”

Un lucru îmi pare însă, că nu s'a accentuat destul nici la deschiderea congresului, nici în decursul desbaterilor de celalalt. Care-l acest lucru?

Am auzit adesea predici și cuvântări țnute de oameni mai mîțiteli, care își storceau lacrimi și rușinat parcă își scotea batisa din buzunar să nu se observe lacrima în ochi; și cuvântări țnute de mari oratori, dar te lăsa rece.

Care era secretul? Sinceritatea, căldura neînolubilă prin niciun surrogat al vieții trăite, așa după cum vorbă oratorului

Să fiți sincer, să simți ceea ce scrii, să fi în stare să aduci oricând viața ta, ca soldatul în tranșee, ofrandă neamului este prima condițiune a gazetarului bun. Dacă apoi cineva nu poate să mărturisească solemn intocmai ca I. P. S. Iosif Gafton, noul episcop de Așes; „Eu cred în Dumnezeu”, dacă din această sfântă mărturisire nu poate să-și soarbă o credință neclintită în legile imuabile ale Evangheliilor și o morală neclintită, care să pătrundă oână în cele mai tainice cute ale cugetului nu e bine să se se facă gazetar. Cultura să vină ca un altot nobil pe aceste două tulpine;

Patriotismul desinteresat și credința nețarmurită în Dumnezeu.
Dr. M. Suciu-Sibianu

„Felul cum s'a închelet contractele” (Ibid. o. 3, c. 4.)

Un vizionar idealist al ideii de propășire umană, pe care nu o vedea posibil decât...” (Ibid. 27 VI 1929 p. 1, c. 4-5.)

„In debaterile congresului interparlamentar a venit ieri în discuție două probleme de mare importanță...” (Ordinea 9 X 1931. Dela o ediție la alta.)

„Paștile acestui an cade...” (Univ. 10 IV 1932 p. 5, c. 5.)

„Poate fi surprinzător toate acestea, când Statele-Unite au recunoscut Sovietele?” (Por. Vr. 13 XI 1935 p. 2, c. 5.)

Am citat poate mai mult decât ar fi fost necesar. Am făcut-o cu scopul de a demonstra că aproape nu e ziar pe care să nu ne putem sprijini afirmația noastră,

Intre mărturiile citate, vor fi, fără îndoială, și scăpări din vedere ale corectorului, dar aceste scăpări sunt, fără doar și poate, oglinda fidelă a stilului corespondenților și redactorilor.

Ecat. Pittș

„Copile drag, nu vrei să vii?
La mine-acasă am jucării,
Flori minunate pe mal vor fi,
Mama mea țî-o da străie aurii” —

O tată, o tată, tu n'ai auzit
Ce craiu ielelor mi-a tot șoptit? —
Copile, nu e nimeni cu noi;
Foșnește vântul în veștede foi. —

„La noi să vii, scump copil n'ai vrea?
Ale mele fete te-or desmierda;
Ele'n hora nopții în frunte vor sta.
Cu tine-or petrece și te-or desfăta.”

O tată, o tată, cum nu le vezi tu,
Pe-a sale fiice colo'n pustiu? —
Nu, dragi copii — eu vād lămurit,
Cu brazii căruntu tu le-ai semuit. —

„Mi-ești foarte drag, îmi place făptura ta;
De nu vii de voe cu sila te-oi lua!” —
O tată, o tată, spre mine-a venit,
Crunt craiu ielelor m'a lovit! —

Se'nfoară tată, da bici calului
Copilul geme în brațele lui;

—

—

—

—

—

—

—

—

Cu chin cu vai ajung' n cort
Bietul copil, l'al său piept, e mort.

Am reprodus în întregime această talmăcire a d-lui Leonida Lascăr (sau Lascu? — Vezi textul scrisorii), fiindcă e inedită.

D-l N. Secăreanu are dreptate. Printre celelalte traduceri, această probă, destinată muzicii lui Schubert merită o bună apreciere cu toate micile ei neajunsuri de versificație învechită („l'al său piept) și cu toate că are câteva puncte de rimă (... „pe drumul drept”), care sunt inevitabile și se întâlnesc aproape în fiecare traducere.

Frumos e redat sfârșitul baladei. Prin expresia „bietul copil” — deși inexistent în original, — se potențiază efectul poetic.

Făcându-i-se câteva rețușări, această talmăcire ar fi chiar vrednică să figureze într'o antologie.

Dintr' o arhivă secretă brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

XXVI.

Aurel C. Popovici urmărit
de poliția ungurească

O întâmplare norocoasă îmi dă posibilitatea ca să pot sprijini cu documente originale, din arhiva secretă a Prefecturii Brașov, cele ce scriam în Nr. 11 din 8 Febr. 1942 al „Gazetei Transilvaniei” în articolul închinat celei de a 25-a aniversare a morții lui A. C. Popovici: „La provocările tineretului universitar asupritor, studentul din ultimul an al Universității din Viena, răspunde cu o luminoasă replică, ce cutremură conștiința întregii lumi civilizate. Urmarea a fost o condamnare la 4 ani temniță. A. C. Popovici trece atunci Carpații și inima lui se înglobează în Liga Culturală, de unde apără și înfruntă vanurile ridicate ce culminează în procesul Memorandului. Același Ieszenszky de tristă memorie, care l-a condamnat pe A. C. Popovici, a fost și procurorul acuzării memorandumilor”.

Dau în cele următoare actele strict secrete privitoare la urmărirea lui A. C. Popovici, înainte de a fi fost pronunțată contra lui sentința de mai sus

„Ministerul de interne,
Prefectura județului Brașov
No. 765/Res.

După cum știți și Măria Ta, unul dintre răspânditorii „Replicii”, Aurel C. Popovici, domiciliat în Sibiu, calcându-și promisiunea făcută a trecut în România înainte de debaterarea procesului, fără autorizația judecătorului de instrucție și de aceea la reîntoarcere a fost prins în Predeal.

Rog pe Măria Ta să cercetezi la care punct de frontieră și pe ce bază i s'a permis trecerea în România? În baza rapoartelor dela frontiera de intrare să mă avizați cât mai neîntârziat de rezultat.

Primiți etc.

Bpesta 15 Sept. 7893. baronul
IOZSIKA”

Prefectul trimite acest ordin la 19 Sept. cu No. 56/Res. prim-pretorilor din Predeal și Șanțul vechiu ca să urmărească dacă A. C. Popovici a trecut prin acele puncte și dacă a trecut în baza cărora documente sau legitimații i s'a permis trecerea în România?

Răspunsul îl cere cu întoarcerea curierului.

Prim-pretorul din Predeal. Pánczel István, raportează la 19 Sept. cu No. 1/Res. că Aurel C. Popovici a trecut de fapt în România având pașaport pentru străinătate valabil pe un an și eliberat de Ministerul de Interne în Budapesta, care pașaport „i l-am confiscat eu în ziua de 26 a lunii trecute cu ocazia deținerii lui și l-am anexat la adresa No. 771 trimisă Parchetului Brașov spre a verifica prin aceasta identitatea persoanei deținute.

Tot la această adresă am anexat și telegrama originală a căpitanului orașului Sibiu din 24 luna trecută prin

Continuare în pagina 7-a

BRAȘOVUL DE ALTĂDATĂ

Din trecutul medical al Brașovului

Impărțirea orașului

de Dr. Emil I. Bologa

IV.

Brașovul era împărțit acum câteva sute de ani în patru sferturi sau „Quartale” cum li se spunea. Faptul că astăzi știm ceva despre străzile de atunci ale orașului, se datorește listelor contribuabililor de atunci, din a căror adrese reies cele mai multe din străzile Brașovului. (Burzenland vol. III/1).

I. Quartale Porticæ (1475) cu străzile: Nova Platea, Nigra Platea (strada neagră), Infra Portam, Twergasse, Ascendendo Blumenaw, Hynder Gasse, Mittel gaz.

II. Quartale Corporis Christi (1480) cu străzile: Auf dem Mart, Dy svarcze gas, Dy burg gasz, Dy plumen av, Sent katrinen hof, Bulgaria (pe care locuiau 37 Români din 38 locuitori), Dy ald stat.

III. Quartale Catharinae (1488) cu străzile: Katherina versus montes (pe care locuiau 29 Români), Dy Rengasz (pe care locuiau 16 Români), Dy anger gasz, Dy burg gasz (cu 7 locuitori români) etc.

IV. Quartale Petri (1486) cu străzile: Nonne gasz, Nova Platea, Infra Portam. Lang gassen, Mittelst gasse, Bulgaria (cu 7 locuitori români), Bey de molen herab (cu 5 Români) și Dy Blumenaw.

Aceste liste de contribuabili arată și situația populației pe naționalități a Brașovului din acel secol:

Centrul orașului: 1167 locuitori dintre care: 1084 Sași — 76 Maghiari și 7 Români.

Scheiul: 289 locuitori contribuabili dintre care: 169 Sași — 99 Români și 21 Maghiari.

În ziua de joi 3 Februarie a avut loc la Reglunea III Administrativă Brașov o Importantă conferință prezdată de D-1 Inspector General Administrativ al Reglunei III Brașov Dr. Joe Gherman.

Au participat: D-1 Prefect al ju-

dețului Muscel General Th. Nicolau, D-1 Prefect al județului Dâmbovița Col. C. Bengliu, D-1 Prefect al județului Brașov Col. Manole Enescu, D-1 Prefect al județului Prahova Col. I. Eftimescu, D-1 Primar al Municipiului Brașov Dr. N.G.V. Gologan, D-1 Primar al Municipiului Ploiești Gh. Viatculescu, D-1 Primar al orașului reședință Câmpulung-Muscel prof. T. Marinescu, D-1 Primar al orașului de reședință Târgoviște D-1 Lazăr Petrescu.

La ordinea de zi a conferinței au fost probleme de ordin administrativ și general ce privesc județele și orașele reședință din Reglune.

Bugete

Inspectoratul General Administrativ al Reglunei III Brașov a înaintat, cu avizul său, bugetele județelor, a municipiilor și orașelor de reședință din Reglunea III Brașov, Ministerului Afacerilor Interne spre aprobare.

În afară de sumele provenite din bugetele proprii, Inspectoratul General Administrativ al Reglunei a propus acordarea de subvenții pentru cele 4 prefecturi și patru capitale de județe pentru lucrări edilitare în sumă totală de 580.000.000 Lei, selecționând lucrările cele mai importante și necesare, edilitare și alte investiții.

Stațiuni Balneo-Climatice

S'au înaintat, de către cele 11 stațiuni balneo-climatice de interes general din Reglunea Administrativă III Brașov, bugetele pentru exercițiul 1944/45 spre aprobare, care se va da de către Inspectorat în cursul lunii Februarie.

S'au făcut propunerile Ministerului Afacerilor Interne pentru subvenționarea din fondul comun și a acestor unități administrative din Reglune, în vederea investițiilor în cursul anului 1944/45, în special pentru ameliorarea și amplificarea apeductelor, uzine electrice, pavaie, trotuare, etc.

Demisie

D-1 Comandor Nicolescu, primarul stațiunii balneo-climatice Potana-Câmpina și-a înaintat demisia care a fost primită de către Domnul Ministru al Afacerilor Interne.

Uzina Electrică Brașov

În ziua de 4 Februarie a avut loc la Reglunea III Brașov conferința prezdată de D-1 Inspector General Administrativ al Reglunei, în cauza uzinei electrice Brașov, la care au participat reprezentanții primăriei, D-1 Primar N. G.V. Gologan asistat de juristul consultat Municipiului și reprezentantul Soc. U. E.B. D-nii Ing. Sambler și Keiser.

Stațiunea balneo-climatică Pucioasa

În vederea completei restabiliri a izvoarelor astupate de alunecările de teren a băilor Pucioasa, Inspectoratul General Administrativ a luat măsurile pentru crearea fondurilor necesare atât din partea primăriei cât și prin subvențiile propuse a se acorda din fondul comun al Ministerului Afacerilor Interne.

NOTĂ. Poarta dela Prefectură (Kloster-
tor sau Porta claustris; în vechime numită și
Porta divi Petri) cruceată de incendiul din 689,
suferă mari stricături cu ocazia cutremurului
din 1738.

În 1835—36 orașul dărâamă poarta, cu
planul de a ridica una nouă, ceea ce se și rea-
lizează în anul 1838. Constituint o piedică pt.
linia tramvalului ce se instala, poarta este defi-
nitiv dărâmată în anul 1891.

Intoarcere de pe front

Nici bucurie, nici tristețea: îngândurare

de Ion Colan

Dela Islam-Terek un drum pietruit duce direct spre pădurea dela Novo Pokrovka, iar altul, de câmp și mai pe ocolite, prin Novo-Bassalak, tot acolo. Cel direct este reparat de artileria rusă ce trage din direcția Tulumciak. Nu trag ei mereu, dar și când te-au prins în colonat, și-au cântat popii aleluia. Noi, deși știam povestea cu reparatul, o luăm, ca deșteptii, pe șoseaua largă. După vreo doi kilometri ne ajunge din urmă colonelul Grecianu, comandantul regimentului, cu o mașină.

— Domnule maior, am spus ori n'am spus că drumul ăsta e reparat?

— Ați spus, domnule colonel?

— De ce n'ați executat ordinul, s'o luați prin Novo-Bassalak?

— Poate scăpăm, domnule colonel, și drumul ăsta e mai scurt.

— Rău, maiorule. Imediat te deplasezi la dreapta și lași om aici să îndrume și celelalte companii pe-acolo. Și-altădată să execuțați ordinele date, că știm noi de ce le dăm.

Amândoi au dreptate; maiorul fiindcă voia să scurteze drumul, colonelul fiindcă dăduse un ordin și avea toată răspunderea.

Alți kilometri de calea mánzului, bătuți de pomană. Și la noapte intrăm pe poziție.

— Ce zici, directore?

— Ce să zic? Ocolire la dreapta, direcția satu ăla care-o fi Novo-Bassalak și gata.

— Cum gata, domnule, cum gata?

Ce, mitralierele mele-s pușcoacele voastre. A-a-ah! Că nu-i pot zice ceva cui știu io!

Ocolim la dreapta pe un drumeag de câmp, cu ochii tot la șoseaua lăsată, așteptând ba acu, ba acu să ne trezim încadrați de proiectilele rusești, cum a pățit alaltăieri colonelul, când s'a dus cu mașina să recunoască poziția.

Dar nu! Rușii sunt băieți de treabă. Fie că nu s'au sculat încă, fie că n'au chef de tragere, ne dau pace.

Norii, din coafură diafană de curtezana, s'au întunecat rău și dincolo de Novo-Bassalak suntem fleșcăiți de tot de apă ce se cerne rece dintr'un cer gri. Înainte de a intra în pădure, dăm de compania locotenentului Pănoiu, sosită aici înaintea noastră, direct pe drumul reparat. Se justifică leneș:

— Ce știu eu? Dacă nu mi-a spus nimeni...

În pădurea plină de gropi și amplasamente, ne revedem cu căpitanul Ghiță Boiceanu, comandantul companiei anti-tanc. E'ntr'o groapă d'astea,

acoperită cu foi de cort, împreună cu comandantul batalionului. Atenț și sincer bucuros de revedere ne agreiază:

— Ce, mă tată mă, mă copilule mă, ați ajuns și voi? Ei, bată-vă să vă bată! Bine, mă tată, bine! La noapțe intrăm, ai?

— Intrăm, de n'or intra ei în noi!

— Intră, pe dracu să-i ia. Da ce, noi săntem mămaligi. Lasă, mă tată, că mai sunt și eu aici, cu tunulețele mele.

Căpitanul Ghiță Boiceanu e un om cu scaun la cap. Dobă de carte. Ce știe, știe bine; ce nu știe, nu discută. Vorba lui e vorbă. Compania lui anti-tanc este așa zicând o companie descompusă: nu luptă niciodată singură, plotoanele ei fiind afectate unităților de infanterie, așa că Boiceanu nu are cum interveni direct în luptă. În schimb are de alergat destul pe tot frontul regimentului, el fiind și consilier tehnic al comandantului de regiment.

Vorba lui și la bucurie și la necaz e: Mă, tată, mă!

La bucurie, leit-motivul „mă, tată“

Periodice brașovene

„Gazeta Juridică a Transilvaniei“

Publicațiune lunară a Cercului Juridic Transilvan, condusă de d-nii Vasile M. Theodorescu, Primul Președinte al Curții de Apel Brașov și Ioan Garoiu Decanul Baroului de avocați Brașov și având colaborarea profesorilor universitari, magistraților avocaților și notarilor publici din Transilvania, își începe cu Nr. 1944 al doilea an de viață, cu următorul sumar :

D-l Vasile M. Theodorescu deschide numărul revistei cu articolul „Am învins“, prin care se elogiaza felul de activitate din primul an de existență al „Cercului Juridic Transilvan“ și a publicației sale „Gazeta Juridică a Transilvaniei“

Articolul începe cu următoarele simțite cuvinte :

„ S'a sfârșit un an, cel dintâi, din punct de vedere al așezămintelor noastre. Cel mai greu, în raport cu piedecile inerente tuturor începuturilor, și poate cel mai frumos astăzi, la încheierea firescului bilanș. Fiindcă în locul îndoielilor, ezitărilor și chiar a acelor câteva, neînsemnate ca număr, scepticisme, citim în ochii luminați de caldă bucurie a unei victorii reale și de loc facile, în privirile și atitudinile aceluiași camarazi cu care, acum un an, pornit pe un drum nebeat, siguranță, entuziasm, curaj...”

Urmează articolul de pios omagiu față de unul din cei mai erudiți juriști români ce i-a dat Transilvania: Grigoriu Plopu, semnat de cunoscutul avocat Dr. Nicolae Zigre.

În rubrica „Memorandul și martirii săi“ este evocată de către Dr. Romulus Fersigan măreața figură a lui Vasile Lucaciu „apostolul libertății Ardealului de sub jugul milenar, ca să moară retras și tăcut ca profetul idealului împlinit“.

În capitolul „Articole și Studii“ semnează Justus: „Legi și parodii de legi“ și d-l judecător Constantin Topciu: „Represiunea în concepția procedurii penale române“.

La „Cronica străinătății“ se continuă relevarea monstruoasei legiferări a unui stat vecin, cu scopul evident de a distruge elementul românesc al îndoliatului Ardeal de nord, vremelnice cedat unui popor, ce s'a dovedit nedemn să-l stăpânească.

Numărul se completează cu un rezumat al conferințelor „Cercului Juridic Transilvan“ și un bogat material jurisprudențial, completat cu „Indexul Legislativ“ al perioadei 1 Decembrie 1943—15 Ianuarie 1944.

Vedeți-vă de treabă, săteni!

de

Ion Colan

Continuarea din pagina 1-a

decât înainte, cu hotărîrea mai sălbatică de a continua sămănarea în sufletele ce se clatină, sămănata încrederii în trăinicia neamului nostru, orice s'ar întâmpla mâne. Vedeți-vă de treabă, săteni! Nu are importanță faptul că amenințările s'au mai apropiat. Nimeni din această Europă n'are interesul să se treacă cu tăvălugul peste România, să-i șteargă hotarele de pe hartă, să se transforme românismul, ca și celelalte popoare mai mici, într'o mare familie cu părinți vitregi. Toate semnele ne duc spre această contabilitate europeană, pentru că se întâmplă ca marile puteri, azi în luptă, să simtă că dacă altfel s'ar întâmpla, apoi nici ele n'ar mai avea traiu de trăit. Asupra acestui adevăr lumea a început să se înțeleagă. Să nu-și închipue cineva că pericolul care ne amenință pe noi, nu-i îngrozește și pe alții. Ba, dacă stăm să socotim sănătos, chiar mai ucigător decât pe noi, tocmai fiindcă am rămas o țară agricolă, legată prin sânge

de câmp, de codru și de cerul subt care ne-am născut.

Vedeți-vă de treabă, săteni!

Lupta se dă între marile împărății iar noi suntem așezați într'un loc râvnit de toți. De aceea vom scăpa țeferi, orice s'ar întâmpla. Singura condiție e să rămânem snop de grâu, ca vânturile ce bat să nu ne deslege, să nu arunce spicele pe toate câmpurile. Să luptăm numai pentru interesele țării și să nu uităm că peste multe socoteli pe care și le facunii și alții cu privire la viitorul nostru, cele mai multe se aseamănă cu pielea ursului din pădure, vândută la un banchet înainte ca ursul să fie prins.

Nu-i niciun motiv de îngrijorare pentru vulturi, chiar dacă potârnichile sătule s'au speriat.

Că, la urma urmei, de două mii de ani tot aici stăm — în grija Domnului — și nimeni nu ne-a putut urni, măcar au tot vrut unii. Nici acum n'o vor putea face.

De asta să fiți siguri.

Față străină

de I. Bozdog

— Continuare din pag. 1-a —

tul „patriotic“ al revizorului Kaku-jay din 26. II. 1897, care spune : „In acest ținut locuit de naționalități, deși maghiarizarea nu ne poate fi o năzuință, ceea ce este irealizabil între împrejurările grele de aici, totuși trebuie să năzuim să întărim pumnul de maghiari icuit aici între Valahii și Sașii numeroși și să-i potențăm capacitatea de rezistență. (No. 35/Res. 1897).

De aceea au venit în 1940 perfect și detaliat împărțiți, coloniștii orașelor din Ardealul de Nord. Din primul tren au descins nu numai șeful și acarul de căi ferate, șeful și omul de serviciu, ci și directorul, profesorul, învățătorul și omul de serviciu al tuturor școlilor și instituțiilor, meniți să continue opera de faurirea statului unitar-național-maghiar.

Instrăinarea feței orașelor noastre a urmat și subt pașnica noastră cârmuire și urmează și astăzi, iar semnele toleranței noastre se pot descifra la tot pasul. — Citiți din curiozitate inscripția de pe fațada liceului romano-catolic și veți înțelege multe.

Firmele și emblemele comercianților și industriașilor

Intrucât organele de control ale Subsecretariatului de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor, au constatat că o mare parte a comercianților și industriașilor nu s'au conformat dispozițiilor legale, cu privire la folosirea emblemei și firmei pe tablele lor de reclamă respective de firmă — neavând numărul de înmatriculare la registrul comerțului pe aceste table sau îl afișează în alt loc decât pe tabla respectivă, câte odată chiar pe carnet ;

Camera de comerț și de industrie din Brașov, face un ultim apel către toți comercianții și industriașii din circumscripția ei ca să se pună imediat în legalitate cu tabla de firmă, arătând pe această tablă sau cel puțin imediat subt această tablă pe un material rezistent, în mod vizibil numărul de înmatriculare al Registrului Comerțului, pentru ca să nu fie pusă Camera de comerț în situația neplăcută de a dresa procese verbale de contravenție celor în neregulă.

UNA DIN GRĂDINILE VECHI ALE BRAȘOVULUI

16 are ceva părintesc în el, cald-patern. Te lipești atunci de Ghiță Boiceanu, ca receptorul de contribuabil.

8 — Mă tată, mă, sânt mulțumit
2 azi de voi. Ați lucrat frumos. Bine,
6 compania 6-a! (În garnizoană, când
1 l-am cunoscut eu, pe a 6-a o comanda.)

3 — Să trăiți! — răspundea băieții,
4 mândri că „azi“ făcuseră ispravă bună.
105 Da și când nu-i venea ceva la
77 socoteala căpitanului, apoi nu-ți era
4 chiar la îndemână.

5 Ochii împrumutau ceva din scrip-
102 rea ojelelor iar vorbele „mă tată, mă“
2 erau mai mult un fel de mărâit. „Mă“
243 devenea „mă-ă-ă“ amenințator. Atunci
soldații stăteau smirna, nu clipea unul;
cel în vină nu se justifica pentru că
Boiceanu nu greșea niciodată în aplica-
rea pedepselor.

Căpitanul Boiceanu mai avea un
talent deosebit la desen. Când îți făcea
el o schiță, un crochiu, o mărîre de hartă,
îți făcea impresia că lucrul a ieșit din
mâna unui desenator de meserie dela
Institutul Cartografic al armatei. Maiorul,

când avea nevoie de o schiță „pă-
cinte“, îl chema pe Boiceanu :

— Mă, Ghiță tată, ia vezi tu de
schița asta, că eu n'am vreme.

— Nu zicea: că eu n'o fac ca
tine, — dintr'o rezervă oarecum ome-
nească. Și maiorul desena bine, dar în
sinea lui știa că pe Boiceanu nu-l intrece.

Când ne-am întâlnit în păduricea
rară dela Novo-Pokrowka, ca doi pri-
teni buni pe-o promenadă la Karlsbad,
de bucurie ne-am zâmbit cu gura până
la urechi și ne-am și îmbrățișat afectu-
os, sărutându-ne rusește și pe-un
obraz și pe celălalt, și tot al doilea
cuvânt era :

— Mă tată, mă... Mă tată, mă!
Chestia asta a ținut însă puțin,
cam atata cât a ținut și ploaia, că
pe urmă :

— Mă, Ghiță tată,

Sosit-a ceasul despărțirii,
Și ora bunului rămas.

Stătuse ploaia cu totul. Aerul,
strecurat de praful, te îmbia să-l sorbi

ca după rețetă: de trei ori pe zi, câte-o
lingurișă, înainte de mâncare. De-acum,
nu-i vorba, noi tot cam „înainte de
mâncare“ o să fim. Natura parcă făcuse
bale, se frăgezise. Velița de ia bă ce
incolțea, primele păpării ce-și înălțau
bănușul spre soare, frunzele tinere ale
salcănilor, gândacii ce ieșiseră la pro-
menadă, toate te îmbiau la viață.

Iar noi intram acum, pentru prima
dată, în front, în front adevărat.

Ceea ce numeam acasă, indife-
renți, „botezul sângelui“, „botezul fo-
cului“, aici îl vom avea real, peste
două-trei ceasuri, poate mai curând,
poate mai târziu, știe-l dracu!

Peste dealul dintre Novo-Pokrowka
și Wladislawovka, mugeau tunuri. Le
auziem răspicat.

— Auziți, domnule locotenent!

— Ce s'aud?

— Tunurile...

— Că doar n'ei fi vrând s'aud
cântec de față mare la strânsul fânului.

Nu mi-i inima atât de curajoasă,
ca răspunsul dat, pentru că, la urma

urmei, nici eu n'am mai mult decât o
inimă, supusă aceluiași legi, dar eu
știu că o vorbă indiferentă spusă
trupei în împrejurări grele, face mai
mult decât un discurs de încurajare.

Românul are șapte vieți
în pieptu-i de aramă...

zicea Alecsandri.

O fi având când scrii poezii la gura
sobei, da mie mi-e peste cap și una.
De-abia o strunesc și p'asta.

Soldatul, surprins de răspuns,
surâde vag, ca elevul la teza de mate-
matici când i se pare că e pe cale
să deslege problema, și aprinzându-și
țigarea tot de mine data, trage o con-
cluzie simplist-filosofică, cu „va urma“
în el :

— Așa-i!

Îștim din pădurice, încolonați cu
distanțe mari între plotoane, pachet-
pachet, în limbaj oficial. De-acum încolo
nu mai e de glumă. Trebuie să mărșă-
luim în formațiuni subțiri, ca nu cumva
un proiectil căzut să ne omoare pe toți

Românii din
alte țări

de Gh. Tulbure

Împrejurul granițelor de astăzi ale țării noastre trăiesc risipiți prin țările vecine peste 3 milioane de Români. Să nu ne închipuim cumva că ei trăiesc în dragă voie, că limba și cultura lor s'ar bucura de onoarea de care au parte la noi cetățenii de alt neam.

Numai în Banatul sârbesc avem un mic număr de școli primare și secundare, cu limba de predare română. Românii din Grecia și din Albania n'au mai mult de 7—8 biserici, susținute și acele de Statul român. Românii din Sârbia și Bulgaria, încalte, nu posedă nicio școală și nicio biserică românească, cu toate că sunt aproape 700 mii de suflete. Despre cei 1½ milion de Români rămași vremelnic dincolo de dealul Feleacului e de prisos să mai vorbim. Știm prea bine de câtă cinste și libertate se bucură pe acolo limba și cultura noastră.

Iată de ce suntem datori să începem propaganda de pe acum, ca, la organizarea Europei de mâine, să se țină seamă de drepturile și aspirațiile la unire ale acestor ramuri pline de viață, dar îndepărtate cu

Continuare în pagina 6-a

Sate și țărani din Elveția

de Bădicu Gheorghe

În scrisorile trecute v'am istorisit câte ceva din viața culturală și economică a plugarilor din Belgia, Norvegia și Danemarca. De data aceasta vă povestesc în două-trei vorbe starea țăranilor din Elveția.

De când s'a pomenit pe lume, Elveția a fost țărișoara cea mai norocoasă din Europa. De multe veacuri, poporul ei se bucură de toate binefacerile muncii în pace. Inchisă într'o cetate de munți, mai mari decât Carpații, țara aceasta pare că niciodată n'au purtat războaie.

Ca toți oamenii de pădure, Elvețienii sunt suflete de cremene, oameni liniștiți, înțelepți și muncitori. Dar mai ales mândri, că n'au fost niciodată iobagi sau clăcași pe pământul altora. Niciun dușman n'a călcat cu oastea pământul țării lor. Ca și Românul nostru, țăranul elvețian este frate cu pământul și cu codrul. Știe să-l iubească dar și să-l muncească. Toți până la unul știutori de carte și cititori de gazete, sănătoși la minte și gospodari de frunte, ei au știut să facă din pământul cel mai sterp o adevărată grădină. Nimeni nu știe să îngrijească așa de frumos ca ei câmpul, pomii, vitele și

florile. Tot ceea ce este dat de Dumnezeu, ei se pricep să preschimbe pentru folosul lor. Din lemn și din piatră fac cele mai minunate lucruri. Apele rezezi care se rostogolesc de pe munți în unde albe, ca spuma laptei, formând mii de cascade uriașe, ei le-au făcut putere și izvor de lumină electrică. Și leagănul copilului îl mișcă curentul electric în casa plugarului. Nu mai vorbim de grajdurile lor, șoproanele și pivnițele, toate cu lumină electrică. Pe toate vârfulurile munților vezi cățărându-se mii de trenuri electrice. Ni-

Figuri din Mărginime

Așa se numește cartea nu de mult apărută din condeiul zelosului publicist, dl I. Hașeganu, care ne înfățișează un mănunchiu de săteni, (preoți, dascăli, negustori, meseriași și clobani), unul mai extraordinar ca celălalt și fiecare din ei un om și jumătate. Asupra acestor exemple de români excepționali, aproape fără pereche, vom stăruir mai deaproape. Deocamdată, desprindem portretul lui Nicolae Vidrighin, și-l reproducem drept „mostră”, pentru ca să vadă cititorii noștri ce este în stare să realizeze un „mărginean”, un simplu oter din Râșnari. (t.)

Nicolae Vidrighin

de I. Hașeganu

S'a născut la 1852 în Râșnari. Dotat cu o inteligență practică excepțională și cu un simț de prevedere deosebit, aproape că nu da greș niciodată în ceea ce întreprindea. Om strângător și de o hărnicie neobișnuită, el a ajuns să stăpânească în curând o avere foarte mare.

A început prin a se ocupa de economia de ol, luând cu arenda terenuri înfînse de pășunat în hotarul orașului Siblu, apoi la Roșta-Săsească și în alte comune. Pe lângă ol, cumpăra și

vite cornute în număr mare, le îngreșea și apoi le vindea la export. Făcea comerț în mare cu lână și cu vlnuri. A mai cumpărat și înfînțat, în câteva comune, mori, de pe urma cărora se indeletnicia și cu comerțul de cereale, având la Siblu, în Piața mare, o magazie de făinuri și de cereale engros. Deasemenea a ținut cu arenda mai mulți ani acazele și taxele de vamă din orașul Siblu, precum și dreptul pentru vinderea băuturilor spirtoase în multe comune din județ.

mic nu e lăsat în paragină. Satele lor sunt ca orașele noastre. Nimeni nu știe prăsi vite mai frumoase și de rasă mai aleasă, ca plugarii elvețieni. Cine n'a auzit de vestitele vaci „Siementhal”, care dau de trei ori atâta lapte cât ale noastre?

Tot ce fac ei pornește din dragoste de muncă, din răbdare și dorința de a se desăvârși. Fiecare țăran din Elveția este un ceasornic care merge regulat și nu se oprește niciodată. Pe fața lui nu poți citi decât bucuria de a trăi și de a munci în sânul munților lui măreți, cu vârfulurile veșnic acoperite de zăpadă.

Iată un popor de țărani cu confort boieresc — având mulți automobile, baie de faianță și frigorifer — la care nu ne putem gândi decât cu resemnare și admirație.

Au avut și noroc. Ei n'au stat — ca noi — veacuri de-a rândul în calea tuturor răutăților. Ei n'au trebuit să doarmă cu mâna pe ghioagă pentru ca să-și apere sărăcia și țara.

Ei n'au fost furați, despoiați de pământ, călcați în picioare și goniți dela masa dreptății, cum am fost noi sub stăpânirile altora. Viitorul nostru e înainte!

Ajungând să câștige sume considerabile, Nicolae Vidrighin le investea mai ales în terenuri împrejurul orașului Siblu, în Râșnari, la Ocna Sibului și în alte părți. Participa la licitații și cumpăra cu predilecție imobile și terenuri dela Unguri și Sași, ajungând să aibă la un moment dat peste 500 jugăre pământ, situat în locurile cele mai de valoare, între cara amintim mai ales terenul de lângă „Dumbrava” Sibului, astăzi devenit intravilan de o valoare considerabilă.

Izbutind să cumpere prin 1905 o moșie la Ocna Sibului, dela un nobil maghtar, zărele din Budapesta, Pesti Hirlep și Az Est, au făcut mare caz, arătând pericoul ce-l prezenta pentru

„Românul frate
cu omenia”

de pr. Alex. Florea

Am auzit adeseori zicala: „Fă bine și așteaptă rău”. Și am văzut cu ochii că adeseori e chiar așa. Deși cu drept ar fi ca „binele bine s'aducă”. Din păcate însă omului nu-i prea place să fie drept în răsplată și omenos în recunoștință.

S'au făcut acum câțiva ani, — când era mare nevoie de bani — atâtea împrumuturi la sate că fiecare plugar nu știa altceva decât: „hai la bancă!” Și-au înzestrat unii fetele cu bani din bancă, le-au înfolit și cu mă-tăsurii, să aibă, vezi Doamne, cătare...

Alerga omul la cumetri, la prieteni mai cu stare și săritori la necaz, să-i roage să stea garanți, să și puie iscălitura, „așa ca mărturie”, pe poliță. Că el are să achite datoria în două trei luni, la seceriș și la culesul de toamnă.

Dar iute dai și greu plătești. Trecură anii peste datorii. Bani se mâncaseră de mult, dobânzile se pusese în capete și așa și tot așa până când suta de Lei ajunsese la o mie.

Băncile se pun cu ipotecă pe datornic. Dar omul nărăvaș își pune averea pe alții, dacă nu are alte ipotecă. Bieții garanți rămân cu averea ipotecată. Faci bine și ajungi la rău!

Rânduielele statului și înmulțirea banilor dă astăzi oricărui datoras puțința să-și taie din

Continuare în pag. 6-a

Săcele

Țară din copilărie,
De pribeg și pribegie,
Anti risipiți departe
Cine ț-l închide'n carte?

Când din margine de lume
Dorurt fără frâu și nume,
Călpă-mi cheamă spre Vâlcele,
Tot mocană ești Săcele?

Unde's bacii dârzi ca munții,
Cu căciula în vârful frunții,
Ce 'nsemnară anii 'n coji
Și mioarele 'n răboji?

De-s poveste toate azi,
Frânge-oiu doru'n cruci de brazi
Și-ot pleca în Bărăgan
Să-ți scot bacii an de an,
Și 'ntr'o zi pe la chindile.
Să-ți horească 'n Sintilie.

Sassu Dușoara

Figuri din Mărginime

statul maghtar alunecarea treptată și sistematică a proprietăților agricole din Transilvania din mâinile Maghtarilor în acelea ale Românilor, care erau sprijiniți în acest scop de băncile lor, în frunte cu Albina

A stărnit discuții furtunoase în această privință, mai ales articolul apărut sub titlul „Az oláh csobán”, care relatează cazul lui Vidrighin, ajuns să la locul nobilului maghtar.

Vidrighin tăcea însă și-și vedea de treburile lui, mulțumindu-se și cu o ușurință în a se descurca în ele, pe care i le-ar fi putut invidia orice evreu, dar și cu o chibzuală și o dărze-

Fel de fel

Tratamentul durerilor de dinți la vechii egipteni

În vechiul Egipt se cunoșteau diferitele leacuri contra durerii de dinți, folosindu-se adeseori următorul: peste jărătec încins se aruncau semințe de nebunerită, așezându-se peste vapori un vas. După un timp se scoțea repede vasul, pentru a respira imediat vaporii. Astfel treceau durerile de dinți, iar în vas pacientul vedea subit o serie de mici „viermi“, despre care credea că i-au căzut în timpul tratamentului din gură. Abia mult mai târziu s'a descoperit ceea ce erau într'adevăr acești presupuși „viermi de dinți“. Încingându-se semințele, ele se despărțeau în două, iar germenele sărea puțin în sus, lipindu-se de vasul puțin umed cu care era acoperit jărătecul. Pacientul vedea „viermii“ abia după ce inhala, deoarece la început vasul era plin de aburi.

Educația profesională a țăranului german

Abia acum un an a fost fondată „Opera pentru educația profesională a țărănilor“ a cărei misiune principală este readucerea tineretului german la viața dela țară. Astăzi, această operă începută în plin războiu, se poate mândri cu rezultate considerabile obținute în cursul unui singur an. Sforțările acestei instituții au condus la o creștere a locurilor de ucenici agricoli cu 60%, a locurilor de ucenice casnice cu 50% și a gospodăriilor agricole cu 13%. Educația politică necesară pentru obținerea acestor rezultate a fost asigurată în mare parte de „Oficiul Reichului pentru Agricultori“.

*

nte care trădau pe omul ce știe să vrea.

De sigur toate aceste afaceri reclamau o putere de muncă și o cheltuire de energie deosebită. Nicolae Vidrighin nu se dădea însă îndărăt dela niciun efort. Dimineața la ora 4 era la trebură, sau la drum în spre numeroasele lui întreprinderi, știind că numai ochiul și exemplul stăpânului pot asigura bunul mers al acestora. Dela o singură regulă nu se abătea Vidrighin. Oricâtă treabă ar fi avut, oricât de urgente și importante i-ar fi fost afacerile, duminica dimineața el trebuia să fie acasă, la Rășinari, spre a se pregăti de biserică, dela care nu lipsea niciodată.

Exemplul de muncă și de credință a lui Vidrighin, au făcut ca autoritatea lui în comună să crească și sfatul lui să fie cerut și ascultat întotdeauna. A fost multă vreme membru în consiliul comunal și epitrop-cășter al bisericii, fiind în această privință de o corectitudine unanim apreciată, după cum, în viața lui particulară, a fost — cu toată averea lui însemnată — de o sobrietate și simplitate rară

Spre sfârșitul vieții, în 1916, Nicolae Vidrighin a făcut la Rășinari o fundație de 30.000 coroane, sumă foarte importantă pe acea vreme, pentru ajutoarea copillor săraci și pentru premierea celor ce se disting în legumărit și pomărit, iar soția

lul, femele vrednică și isteasă care l'a ajutat și ea în întreprinderile sale, a completat în 1934 suma lăsată de el cu încă 100.000 lei, mai adăugând apoi și un alt fond de 100.000 lei, pentru construirea unei a treia biserici în comună.

Nicolae Vidrighin a fost, prin energia și munca sa neobosită, prin dărzenta și istețimea ce l caracteriza, prin credința în Dumnezeu și prin rezultatele muncii sale, o figură din cele mai reprezentative ale perioadei eroice, care începe cu Șaguna și ține până la războiul din 1914 și în care Românii transilvăneni și au făurit o situație și economică și culturală solidă, prefațată a unirii politice ce s'a putut realiza câțiva ani mai târziu, la Alba-Iulia.

Eroii noștri

Codlea

AXENTE GHEORGHE

FRUNTAȘ

A plecat pe front la 14 Iulie 1941. După ce i s'a vindecat rana căpătată în luptele dela Capela, a intrat iară în foc în luptele dela Sevastopol de unde a scăpat teafăr pentru ca să moară la 16 Iulie 1942, zdrobit de o mină, în căutarea partizanilor, la Bașchin (Crimeia), unde este și înmormântat.

Făcea parte din Batalionul III Vânători de Munte Brașov.

Pentru faptele sale a fost decorat cu „BĂRBĂȚIE și CREDINȚĂ“ cl. I.

Născut la 18 August 1911 în Codlea-Brașov.

Părinții săi Constantin și Ana nu mai trăiesc.

Singura avere, o casă ca adăpost pentru cei doi copii și soție.

De meserie era croitor.

Moare în vârstă de 31 ani.

Politeță japoneză

Un mare magazin din Tokio, în care se păstrează o adevărată politeță asiatică, dă personalului său următorul sfat în privința servirii clienților, sfat înscris pe alișe mari: „Personalul nostru trebuie să fie față de oricine politicos ca un părinte care nu poate da fiicei sale zestre și caută totuși un mire pentru ea“.

Recordul mondial al unui căne

Cănele de războiu finlandez „Sota-Sisu“, care pentru performanțele sale de viteză pe front a primit porecla „Rapidul Răsăritului“, deține recordul mondial al cănilor în alergarea de obstacole, sărind la înălțimea de 3,25 metri.

Poșta transportată... prin rândunele

În anul 1854 poșta avu ideea să accelereze transportul veștilor, folosindu-se de rândunele. S'au făcut experiențe corespunzătoare între Viena și Paris, dar nu s'a obținut niciun re-

zultat. Nicio rândunică, care trebuia să preia serviciul poștal, n'a putut fi prinsă la locul de destinație, cu toate că s'a alergat zile întregi după fiecare rândunele.

Triumful calei a ceasului-brățară

Primele ceasuri-brățară și-au făcut apariția cu puțin înainte de primul războiu mondial. Acest războiu a determinat însă o întrebuintare din ce în ce crescândă a acestei noi forme de ceas. Cât de rapid a fost acest progres se poate deduce cercetând cifrele de export elvețiene. Astfel în 1920 Elveția a exportat 7 1/2 milioane ceasornice de buzunar și 2 1/2 milioane ceasornice-brățară. În 1930 cifrele ajunseseră la egalitate: 6 milioane din ambele feluri, ca apoi cu puțin înainte de izbucnirea actualului războiu (1938) raportul să fie de 12 milioane ceasornice-brățară față de 4 milioane de buzunar.

Când se merge la masă cu tacâmul

Lucruri care astăzi ni se par dela sine înțelese, odinioară lipseau sau erau rare. Astfel cine s'ar gândi astăzi să-și ia cuțitul de acasă când se duce la restaurant. Și totuși până în secolul al 18 lea clientul își aducea cuțitul său chiar în cel mai select restaurant.

Muncitorii sunt toți cei care prin muncă cinstită câștigă existența lor și a familiei lor.

Muncitor este acela care muncește pământul (agricol), acela care muncește în atelier, fabrici, mine, (industrial) și acela care muncește cu condeiul (intelectual).

Așa înțelege „Muncă și Lu nină“.

Înfrățirea și conlucrarea tuturor va întări neamul.

A v i z

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate Foii pentru minte inimă și literatură se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanților 13.

Vorbe înțelepte

Dacă torni apă peste foc, nu vei avea nici apă nici foc.

Românii din alte țări

de Gh. Tulbure

— Continuare din pag. 5a

sila, de tulpina neamului românesc.

Dacă ne vărsăm sângele cel mai scump pe stăpânurile rusești, n'o facem ca să ne mănem cu hotarele ciur și cu trupul neamului și rămat în bucățele. Ci pe truca, noile pietre de hotăropite cu sânge, să primim mai bine. Ființa noastră națională se cere strănă de pe străine meleaguri așezată în ograda ei rească. La fel cu celele popoare europene, Turcii, Sârbii, Bulgarii alți vecini, mult mai mrunți și fără istoria ca o avem noi. Întregirea neamului într'un trup și suferință este una din condițiile de viață.

„Vieța'n libertate, moarte, strigăm toți“.

Românul frate cu omenii

de Pr. Alex. Florea

datorie. Pe unii nici capul nu doare! Ba își mai și batjocoresc garanții, care le-au stat altădată în ajutor.

Giranții ar avea de așezat copii, de aranjat pământuri, alte necazuri, dar nu pot fi în ajutor au stat odată buni pentru omenii răi. Iată lipsa de omenie iată oamenii fără obraz!

Deunăzi veneau câțiva sătești dela o bancă cu polițe în mână. Bieții oameni plățiseră datorită altora, pentrucă aveau să facă așezarea pământurilor și a copiilor între copiii lor.

Se zice că „Românul e frate cu omenia“. Dar se vede că a fost odată pe vremuri.

Dar lipsa de omenie își are și ea plata ei!

Din lumea largă

300 grame de păr — o pereche de pantofi

Din 240.000 kg. resturi de păr, strânse lunar în saloanele frizeriilor franceze, după ordinul autorităților, Parisul livrează 30.000 kg. s'au putut fabrica în anul 1943 în fiecare lună aproximativ 60.000 perechi de pantofi de fetru. Din circa 300 grame de păr de om, curățat și amestecat cu 20% lână sintetică și țesut, se poate fabrica o pereche de pantofi de casă. Deoarece la fiecare tuns rezultă 10 grame de păr, trebuie să se tundă aproximativ 30 de francezi, pentru ca unul să poată obține o pereche de pantofi de casă. Datorită muncii a zeci de mii de frizeri sărguincioși, în această iarnă încă 720.000 de francezi nu vor suferi de frig la picioare.

Dintr'o arhivă secretă
brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

Continuare din pag. 3-a

care se cerea deținerea lui Aurel C. Popovici.

Vă anunț apoi că din 26 a unei trecute A. C. Popovici n'a mai trecut pe aici."

La 20 Sept, 1893 Prefectul raportează apoi Ministerului de Interne că A. C. Popovici a trecut în România cu un pașaport în regulă, eliberat de Min. de Interne și că la reîntoarcere în ziua de 26 Aug. a fost deținut de prim președintele din Predeal, iar pașaportul confiscat a fost depus la Parchetul Tribunalului Brașov.

Ar fi de dorit ca toți cei ce se ocupă de viața acestui luminat cap politic și preluptător al unirii tuturor Românilor să țină seama de etapele luptei și faptelor lui politice și să nu repete greșelile în fixarea datei *Ripitei*, cum s'a întâmplat chiar zilele acestea într'un articol judicios scris despre A. C. Popovici în care se repetă ca dată a acestei monumentale acțiuni anul 1894.

Este prea aproape de noi, iar ideile lui politice pare că se vor intruchipa de cei ce caută un rezim viitorului echilibru european pentru a nu ține seamă de date politice atât de importante.

Primăria Comunei Vlădeni
Județul Brașov

Nr. 268 din 7 Februarie 1944.

Publicațiune

Primăria comunei Vlădeni, județul Brașov, dă în exploatare în dijmă prin licitație publică parchetul anual de pădure Dealul Negru 1944/45, în ziua de 26 Februarie 1944, orele 10 a.m. în localul primăriei.

În caz că prima licitație nu va da rezultat sau rezultatul va fi nesatisfăcător pentru comună, se va ține o nouă licitație în ziua de 4 Martie 1944, în aceleași condițiuni și la aceeași oră și loc.

Licitația se va ține conf. cu disp. art. 88-110 din L.C.P.

Catetul de sarcini și condițiunile de exploatare se pot vedea la primăria comunei și Serviciul Silvic jud.

Primar,
B. Negrea

Notar,
N. Moldovan

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

Ciclu comunicărilor Institutului de Cercetări Economice și Sociale

de pe lângă Academia Comercială Cluj-Brașov în sesiunea 1943/1944.

18. II. 1944 Prof. Pavel Roșca: „Actualitatea idelilor sociale ale lui Platon”.

25. II. 1944 Prof. Iosif Gârbacea „Bilanțul untc”.

3. III. 1944 Prof. Dr. D. Voina: „Reflexul mobilității bilanțului în contabilitate”.

10. III. 1944 Conf. I. Tarța: „Organizarea și raționalizare în întreprinderi”.

17. III. 1944 Conf. Aug. Tătaru: „Problema valorii în știința economică”.

24. III. 1944 Prof. Victor Jinga: „Problema spațiului în economia politică”.

31. III. 1944 Prof. Eugen Demetrescu: „Problema echilibrului monetar în teoria economiei pure”.

7. IV. 1944 Prof. Laurean Someșan: „Valoarea zonelor de contact în economia umană”.

În continuare se vor face comunicări până la 1 Iulie 1944.

Domnii membri ai Institutului care doresc să facă comunicări dela 28 Aprilie până la 1 Iulie a. c., sunt rugați să înștiințeze, din vreme, Secretarul Institutului.

S' atrage atențiunea că dezvoltarea comunicărilor are loc *vinerea, la orele 18, 1/4 precis, la sediul Institutului din Str. N. Iorga 26.*

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condițiuni: cei puțin bacalaureat și să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condițiilor la redacție, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

Tipografia „Astra” Brașov caută

ocenici români

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul Astrei-Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (scheiană în deosebi).

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată la Nr. 1520/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Ștefan Aurel, refugiat din comuna Pauș, jud. Sălaj, domiciliat în Brașov Str. B. Mussolini Nr. 1, vă rog să binevolți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere și căsătorie. Sunt născut în comuna Boda jud. Sălaj, la data de 6 Ianuarie 1894, de religie ortodoxă, din părinții Ștefan Todor și Anastasia Ștefan născ. Costin de religie ortodoxă, căsătorii legitimi.

Sunt căsătorit cu Gola Maria, de religie ortodoxă la data de 12 Ianuarie 1913, în fața Ofițerului stării civile din comuna Unguraș, Jud. Sălaj.

Propun martori pe: Ardelean Avram și Ardelean Suzana, din Brașov, Str. Canalul Timișului Nr. 8.

Cu stîmă
Ștefan Aurel

Nr. 1520

7 Februarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov.

În conformitate cu dispozițiunile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940 referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte inscripții referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petțiunea de mai sus, să le depună la acest Parchet.

Prim Procuror,
A. Pința

Secretar
A. Vâlceanu

Parchetul Tribunalului Brașov

Cerere înregistrată la Nr. 1514/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Bojea Isidor, refugiat din Comuna Tranș Jud. Sălaj, domiciliat în comuna Hălchtu jud. Brașov, cu onoare vă rog să binevolți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născut în comuna Tranș, jud. Sălaj, la data de 18 Octombrie 1920, de religie gr. cat., fiu natural al femeii Bojea Maria, de religie gr. cat.

Propun martori pe: Chiș Ion, din Brașov, Str. Fagărașului 116 și Gavrilă Hotea, Brașov Str. Oitului No. 8.

Cu stîmă
Stanciu Ștefan

Nr. 1514
4 Februarie 1944

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiunile art. III. din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte acte ori inscripții referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petțiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror

A. Pința

Secretar
A. Vâlceanu

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții

S'a deschis

MAGAZINUL

Piața Libertății 14

ROMANESC

Piața Libertății 14

LANTEX

stofe,
mătasuri,
tricotaje,

ciorapi,
pânzeturi
etc.

Telef. 2905

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

Eșalonați în adâncime pornim spre poziția pe care trebuie s'o ocupăm la noapte, nici veseli, nici triști: *îngăn-durați*. Oamenii par, și sunt de fapt, mai gânditori. Fiecare se transformă într'un fel de Budha, tăcut, misterios.

Fumezi mai mult. Vorbești mai puțin. Privești mai atent ce se întâmplă în jurul tău.

Urechea se ascute. Intre diferitele sgomote, faci calculul distanțelor, apreciezi direcția de unde vin.

Scrutezi zarea. Incepe căscatul. Mai intervine apoi necesitatea satisfacerii unor imperative fizice, mult mai des decât în normal.

— Ce, Trică, făcuși chef azi-noapte, de te tot dai la marginea drumului?

După vreo doi kilometri, toți suntem Trică. De-abia mai târziu ne dăm seama că nici Trică nici noi n'am băut nimic, dar piesa care începe trebuie jucat în toate amănunțele ei. Și o jucăm grozav de atent.

Pe vâlceaua ce merge în lungul drumului spre Novo-Pokrowka, ascunse în mari gropi săpate în mal, vedem primele autocamioane camuflate așa cum nu mai văzusem până aici: în jurul cauciucurilor sunt ridicate parapete de piatră sau pământ, ca schijele obuzelor să nu le spargă.

La fel și botul motoarelor. Pe deasupra numai crengi, frunze și iarbă, sau lungi plase de camuflaj, făcute din sfoară de cânepă, bune de prins pește pe Olt. Sunt auto-amioanele cu muniții, pentru cei ce luptă dincolo de Wladislawovka.

În sat, la Novo Pokrowka, numai o unitate germană de aprovizionare: soldați puțini, căruțe, mașini și cai.

Satul e așezat în vale.

Șoseaua iese din sat, urcă vreo mie cinci sute de metri în pantă dulce apoi o ia de-a-curmezișul spre Wladislawovka, încă patru kilometri. Suntem avertizați de mult: porțiunea aceea de 3-4 kilometri este reperată de artileria rusă care trage cu precizie și după un câne, dacă-l vede pe șosea.

în ipoteza că am merge pe plotoane sau pe companii. Să omoare o grupă, nu-i nimic, că mai rămân trei. Lucru principal este să moară cât mai puțini, să ajungem cât mai mulți pe poziție. Problema morții se pune cantitativ. Nu interesează *cine, ci câți?*

Noi știm de pe acum că nu vom fi scoși din lupte decât după ce vom avea 45—50% pierderi, adică după ce vom mai rămânea jumătate din câți am plecat. Dacă avem neșansa să nu atingem procentul *cerut*, pe poziție încremenim. Și cum nimeni nu trage nădejde să se curețe, prevederile în privința *schimbului* ni sunt foarte sumbre.

Intrăm în luptă, Deocamdată devenim mai tăcuți. E primul simptom. Gradații nu mai răcnesc la subalterni; ofițerii nu mai sunt atât de țăfnoși pentru călcarea literii regulamentelor.

A plăcut aprecierea colonelului Grecianu, la ultima adunare a ofițerilor în garnizoană, înainte de-a porni pe front:

— De-acum, domnilor, aruncați în Timiș regulamentele. *Acolo* n'ai nevoie de ele. *Acolo* să fii bă-bat, nu muliere. Să știi să ții trupa în mână, să te iubească, să te asculte. Dacă nu, mori cu regulamentul în mână.

Colonelul făcuse și războiul de întregire. Știa omul ce vorbește.

*

Iată-ne și *aco'o*.

Soldatul se lipește de ofițer. Are nevoie de conducător, de cineva în care să se încreadă. Suntem o mare familie. Maiorul e străbunicul, comandantul de companii bunicii, comandantul de plotoane tați, sergenții frați, soldații copii. Formal, gradele de umăr rămân, dar mai mare valoare capătă gradul pe care l'acceptăm cu toții sufletește. Conștiința că ne așteaptă aceeași soartă, că același destin ne învalue pe toți, ne face mai oameni.

Ordinul se transformă într'un fel de apel la conștiințe. Intrarea în acțiuni primejdioase e acceptată, de unul ori de altul, oarecum voluntar.

Informații**Abonamente de sprijin**

Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, București	Lei 3000
Fabrica Bragadiru, București	2000
Cartea Românească, București	2000
D-na Elena Condurachi, București	2000
Toader Gheorghe, Măguri Cluj-Turda	2000
Toma M. Dinischiotu & Fii, București	1500
Camera de Industrie și Comerț, București	1200
Banca Crisoveloni, București	1000
Fabrica Vovilana, București	1000
Eirma Isvoranu, București	1000
Saușan Ioan, Administrator financiar, Sighișoara	1000
Vasile Manta, pantofar, București	1000
Dinescu & Ionescu, București	1000
Societatea „Dacia”, București	1000
Dr. Aurel Baci, Timișoara	1000
Maniu Costicea, București	500
Aristide Caramitru	500

*

Dela Universitatea liberă muncitorească

Duminecă, 13 Februarie 1944, va vorbi în cadrul Universității libere muncitorești d-l comandor Alex. Vodă despre: „**Asistența Socială**”.

Programul artistic va fi executat de Uzinele „Metrom” și „Farola”.

*

„Prietenii Universității Cluj-Sibiu, filiala Brașov”

roagă pe domniile medici și farmaciști din județul Brașov, absolvenții ai Universității din Cluj, să răspundă la apelul ce le-a fost trimis.

*

Conferințele Extensiunii Academice

Conferința d-lui prof. Eugen Demetrescu, secretar general al Ministerului de Finanțe, despre „**Geoeconomia Transilvaniei**” va avea loc duminică, 20 Februarie c., ora 11,30 în sala festivă a Camerei de Industrie și Comerț.

*

Înștiințare

Ministerul Apărării Naționale a înființat o școală specială de învățământ muzical intitulată „Institutul Militar Muzical, cu sediul la București.

În acest institut se primesc tineri cu cel puțin 4 clase primare, cu aptitudini muzicale și de origine etnică română.

Elevii sunt admiși în școală ca bursieri.

Informații se pot lua dela Inspectoratul P.P. al Municipiului Brașov în zilele de lucru între orele 8-12 și 16-19.

Cronica Războiului

de Mardare Mateescu

Frontul diplomatic**Manifestările politice sovietice**

țin încordată atențiunea cercurilor diplomatice, deoarece ele prezintă importanță prin consecințele ce pot să provoace. Deocamdată Sovietele țin să-și precizeze poziția în afacerile continentale și cu acest prilej se constată că această poziție nu corespunde intereselor engleze și americane.

În afară de atitudinea luată până acum în raporturile cu cercurile jugoslave, poloneze și statele baltice, Rușii au început o campanie de atacuri vehemente prin presă și radio împotriva Finlandei.

Atacurile împotriva Finlandei

deslănțuite de propaganda sovietică sunt duse mai ales de către „Pravda” și „Izvestia”, oficinose ale guvernului și se ocupă în deosebi de chestiunea Careliei. Într-un articol intitulat „*Vom forța pe năvălitorii finlandezi să fugă de pe teritoriul sovietic*” ziarul „Pravda” afirmă că bolșevicii nu au uitat pe așa zii instructorii finlandezi, din timpul înaintării germane, nici pe voluntarii dați de Finlanda. El încheie cu fraza: „*Ceasul nimicirii Finlandezilor se apropie*”.

Și un ultimatum pentru Finlanda

După cum confirmă biroul finlandez de informații, publicând o comunicare a ministerului de externe, însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite la Helsinki a transmis o declarație cu caracter ultimativ guvernului Finlandei. Cu toate acestea

Finlanda nu capitulează

și acest lucru îl afirmă chiar d-l Cordell Hull, ministrul de externe al Statelor Unite, făcând cunoscută o declarație a purtătorului de cuvânt al legăției finlandeze din Washington. Atitudinea Finlandei este neschimbată și Finlandezii nu vor capitula nici chiar atunci când Helsinki ar fi ras de pe fața pământului.

Aceasta este atitudinea care se opune intențiilor sovietice de a crea o republică fino-careliană. Cercurile americane, la rândul lor, sunt convinse că ar cunoaște limitele până unde s'ar întinde

Sfera de influență a Rușilor

și aceasta ar fi dela Marea Baltică până la Oceanul Pacific și dela Oceanul Inghetățat de nord până la Marea Egee. Dar mulți observatori americani merg chiar și mai departe, susținând că ar exista posibilitatea largirii acestei sfere de influență până la Oceanul Atlantic.

Fapt este că, deși s'au produs cunoscutele schimbări constituționale în Uniunea Sovietică, totuși aceasta nu a renunțat la țelurile politice sale externe și nici la țelurile de expansiune a politicii sale generale.

Astfel la noul minister al externeilor pentru republica Ucrainei s'a exprimat dorința de a se milita pentru lărgirea graniței spre Polonia, chiar dincolo de linia Curzon, indicând și regiunile pe care le pretinde. Cercurile politice

germane identifică în spatele acestei manevre pe însuși ministrul de externe nou numit al Ucrainei, Corneiciuc, fost adjunct la externe al lui Molotov. Cercurile emigranților polonezi înțeleg să nu ia atitudine oficială în legătură cu numirea lui Corneiciuc și principiile reprezentate de acesta. Ele nu ascund însă că socotesc această numire ca o nouă mișcare întreprinsă dela Moscova, împotriva Poloniei.

Poziția guvernului englez

în urma repetatelor evenimente începe să fie comentată tot mai viu de către majoritatea presei, a partidului conservator și a celui laburist. Se presupune astfel, că angajarea Angliei pe calea clarificărilor va veni poate peste dorința guvernului, urmând să se precizeze fără echivoc care sunt interesele Angliei și scopurile lămurite ale politicii sale externe.

Guvernul republican italian

condus de Ducele Mussolini, pășește în momentul de față la elaborarea unor importante reforme. Intre acestea este menționată socializarea întreprinderilor industriale. Un comunicat arată că lucrările sunt în faza lor pregătitoare dar nu au luat încă forma unui decret-lege, așa că până acum nu s'a luat nicio măsură hotărâtoare pentru această etalizare și nici cu privire la participarea lucrătorilor la conducerea întreprinderilor. Lucrările pregătitoare se fac de către ministerele finanțelor și corporațiilor, în strânsă cooperare cu comisarul național al muncii și cel al confederației muncii tehnice și artelor frumoase. Etalizarea va deveni însă fapt implinit într'un viitor nu prea îndepărtat.

Un protest al Papei

Ziarul catolic „Osservatore” dă publicității un protest al Vaticanului față de arestarea de către poliția italiană republicană a fostului general de aviație Montei și a mai multor alți ofițeri superiori și ofițeri de poliție, precum și a nouă evrei și 48 dezertori, care au fost găsiți ascunși în colegiul San Paolo din Roma, având depozitat acolo un important material militar și multe cauciucuri de automobile. La descinderea făcută de organele republicane fasciste s'au găsit aici, pe lângă arme, patru automobile, 300 anvelope și 6000 litri benzină, ce fuseseră furate din rezervele armatei italiene, și ascunse în mănăstire.

Față de faptul că Vaticanul vede în acest procedeu al poliției republicane o violare a exterritorialității statului papal, postul de radio Roma a dat publicității o declarație prin care protestul este respins deoarece exterritorialitatea stabilită prin pactul dela Lateran nu implică și imunitatea pentru criminalii ce caută azil pe acel teritoriu. În același timp este citat un ordin al Papei, redactat și difuzat cu puțin timp mai înainte, prin care se atrăgea în mod sever atențiunea stareților de mânăstri catolice să nu îngăduie pătrunderea în interiorul sfintelor locașuri a celor ce nu aparțin ordinului respectiv sau fugariilor politici.

Situația pe fronturi**Pe frontul din răsărit**

luptele se desfășoară în patru sectoare care, deși în strânsă legătură strategică trebuie considerate diferit din cauza marilor spații care le separă. Ultimele știri arată că în sectorul nordic Sovieticii n'au putut progresa, nici la Narva și nici la Novgorod. În centru, la Vest de Rēcica — regiunea din mlaștinile Pripetului — inamicul a căutat să prvoace prabușirea frontului german prin atacuri date din regiunea Vitebsk-Nevel. Se înregistrează un apreciable succes defensiv al trupelor germane. Rușii continuă să înainteze la Sud din mlaștinile Pripetului, de-a-lungul liniei ferate Rovno-Kovyl, iar la Sud, în direcția Lemberg, întâmpinând totuși puternică rezistență. Cercurile germane nu se pronunță încă asupra acestui sector, așteptând rezultatele favorabile ale contra-atacului german.

În sectorul de sud, pe marele canal al Niprului, dela Nicopol la Belaja Tzerkov, perioada de nămol nu poate da o înfățișare unitară frontului. Cercurile germane sunt de părere că aici bolșevicii ar putea să arunce noi forțe în luptă. Ultimele telegrame, după ce menționează înversunate lupte de epărare la Vest de Cerasi, anunță evacuarea capului de pod dela Nicopol după distrugerea tuturor instalațiilor importante pentru ducerea războiului.

Trupele ungare

nu luptă pe frontul de răsărit. Astfel, anunță o telegramă din București, răpunzând unei afirmații a cercurilor militare ungarice. *N'au fost nimicite diviziunile ungare pe frontul din răsărit, deoarece ele nu luptă și sunt folosite doar ca trupe de ocupație și de pază a căilor ferate.*

Pe frontul din Italia

nu s'au produs operațiuni mai însemnate. Se remarcă numai faptul că trupele debarcate de Englezi la Nettuno au devenit insuficiente, așa că au trebuit aduse trupe noi, deplasate din sectorul de sud al frontului italian.

Marina română

a fost citată prin ordin de zi pe națiune și armată, pentru felul în care a știut să poarte gloria tricolorului românesc.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația

B R A Ș O V

B-dul Regele Ferdinand No. 12

TL 1613

Abonamentul anual Lei 400

Autorități și Societați Lei 800

Membrii „Astreii” din

comunele jud. Brașov

și refugiații săteni din

Ardealul de Nord Lei 200